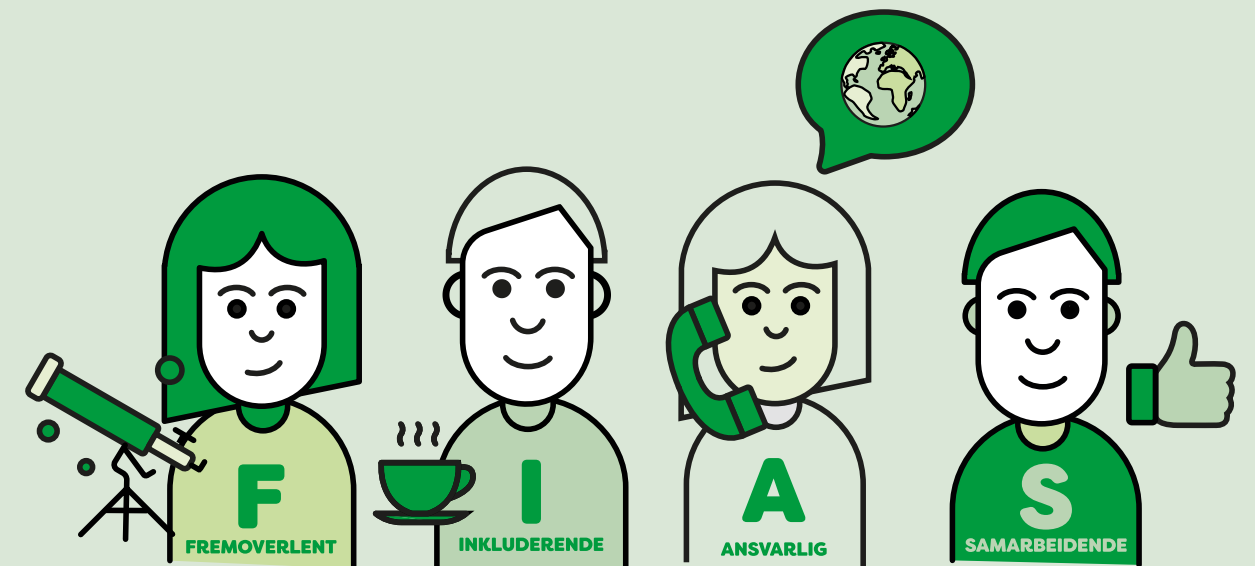


Vi skaper verdier for framtida



Vårt strategihus

VÅR VISJON

VÅRE VERDIER

VÅRE FOKUSOMRÅDER

VÅRE BÆREKRAFTSMÅL
= VÅR GRUNNMUR

Vi skaper
verdier for **framtida**

F I A S

Fremoverlent

Inkluderende

Ansvarlig

Samarbeidende

En vesentlig
bidragsyter i
overgangen til
sirkulær økonomi

En **trygg,**
attraktiv og
utviklende
arbeidsplass

Reduserer vårt
klimagassutslipp
og energiforbruk

Tilbyr **bære-**
kraftige løsninger
for kunder og
abonnenter



Innhold

Vårt strategihus	2
Innhold.....	3
Formål og bakgrunn	4
Om FIAS.....	5
FIAS Proff.....	5
Rammebetingelser.....	6
Internasjonale målsettinger	6
Avfallshierarkiet	7
Nasjonale rammebetingelser.....	8
Juridiske rammebetingelser.....	8
Lokale forhold/betingelser.....	8
Intern praksis og retningslinjer i FIAS.....	8
Metode.....	9
Rammer og prosess.....	9
Prosessverktøy	10
Eksterne forhold.....	10
Interne forhold	10
Komparativ analyse	10
Verdibasert styring.....	10
Utfordringer og muligheter.....	11
Politiske forhold.....	11
Eierkommunenes føringer og rammebetingelser.....	11
Forbrukertrender og holdninger.....	12
Økonomi.....	12
Digitalisering.....	12
Klima og miljø.....	12
Interne faktorer.....	13
SWOT-analyse.....	13
Verdier og visjon	14
Våre ambisjoner.....	15
FIAS sin strategi	16



Formål og bakgrunn

Formål

Denne strategien er utarbeidet for å legge grunnlaget for den langsiktige utviklingen av FIAS. Strategien har som mål å definere vår visjon, misjon og ambisjoner, samt skissere tiltak og initiativer som må iverksettes for å nå målene. Den skal sikre at vår virksomhet tilpasses endringer i markedet, at vi oppfyller krav fra myndigheter og interessenter, og at vi opprettholder en fremtidsrettet ansvarlig drift.

Bakgrunn

Avfallsbransjen står overfor betydelige endringer og utfordringer, drevet av økt miljøbevissthet, strengere reguleringer og teknologiske fremskritt. Vår strategi må derfor reflektere en forpliktelse til bærekraft, innovasjon og kontinuerlig forbedring.

I de siste årene har det vært en markant økning i fokus på sirkulær økonomi, der målet er å minimere avfall gjennom økt ombruk og resirkulering, samt reduksjon i forbruk. FIAS er posisjonert til å spille en nøkkelrolle i denne overgangen ved å tilby løsninger som ikke bare reduserer miljøpåvirkningen, men også gir en bærekraftig økonomi for våre kunder og samfunnet som helhet.

Strategidokumentet oppsummerer resultatet av en grundig analyse av nåværende markedsforhold, regulatoriske krav, teknologiske trender og interne ressurser. Underveis i arbeidet med ny strategi har ansatte vært involvert gjennom møter, workshop og samlinger for å sikre bred forankring og eierskap til de defnerte målsettingene.





Om FIAS

Den kommunale avfallsbransjen har gjennomgått en betydelig utvikling de siste 20-30 årene, både når det gjelder teknologi og kompetanse. Avfall ble tidligere betraktet som et forurensningsproblem, men anses nå som verdifulle ressurser og som en del av løsningen på fremtidens klimautfordringer. Dette perspektivskiftet har ført til at avfall knyttes til begreper som gjenvinning, sirkulær økonomi, bærekraft og miljøregnskap¹.

Torpet Avfallsselskap ble i 1986 dannet av kommunene Alvdal, Tynset, Tolga, Os og Røros. Ti år senere, i 1996, ble Fjellregionens Interkommunale Avfallsselskap (FIAS) etablert, med tillegg av kommunene Stor-Elvdal, Engerdal, Rendalen, Follidal og Holtålen. I 2002 ble FIAS omgjort til et aksjeselskap.

I samsvar med selskapets vedtekter er hovedformålet til FIAS å ivareta eierkommunenes lovpålagte oppgaver innen renovasjon, samt avfallshåndtering og avfallsbehandling. De lovpålagte oppgavene er knyttet til innsamling, transport, mottak og behandling av

husholdningsavfall fra eierkommunene. Disse oppgavene løses til selvkost og i tråd med de til enhver tid gjeldende retningslinjer for dette. I så måte har selskapet ikke anledning til å ta utbytte fra inntekter som stammer fra denne aktiviteten. I vedtektene heter det også at selskapet skal bidra til avfalls løsninger som er miljøvennlige og brukervennlige, og som totalt sett bidrar til god utnyttelse av naturressursene.

FIAS har ansvaret for renovasjon i totalt 10 kommuner, som omfatter husholdningsavfall fra omkring 12.800 husholdninger og i overkant av 17.500 hytte- og fritidsabonnementer (tall per 1/9-23). Med unntak av Røros, som selv står for innsamling i sin kommune, har FIAS ansvaret for innsamling, mottak og behandling av avfall fra alle husholdninger og hytter i Fjellregionen. Videre har selskapet enerett for transport og behandling av slam i kommunene Follidal, Alvdal, Tynset, Tolga og Os. Selskapet disponerer deponi for inerte masser og produksjonsanlegg for kompost på Torpet i Tolga kommune. I tillegg til dette er FIAS

tildelt ansvaret for drift av gjenvinningsstasjoner i alle eierkommunene, samt ubetjente retur- og hyttepunkter.

Selskapet har totalt 63 ansatte per dags dato (21.05.2024). Hovedkontor og mottaks-anlegg er på Eid i Tolga kommune.

FIAS Proff

Gjennom FIAS Proff tilbys næringsrenovasjon. Dette omfatter i dag tjenester innen miljøkartlegging, ombrukskartlegging, veiledning og tilrettelagte løsninger for riktig avfallshåndtering. FIAS proff opererer i samsvar med forretningsmessige prinsipper og står i direkte konkurranse med andre aktører innenfor samme fagområde. Denne delen av virksomheten har sitt eget regnskap og holdes adskilt fra husholdnings- og hytterenovasjon, som drives i samsvar med selvkostprinsippet.

¹ www.fias.no/nyheter/fias-et-monstergyldig-samarbeidsprosjekt-i-fjellregionen/

Ramme- betingelser

Internasjonale målsettinger

FNs bærekraftsmål

I 2015 ble FNs 17 bærekraftsmål frem mot 2030 vedtatt, som en global arbeidsplan for å imøtekomme dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekt sine behov.²

Avfallsbransjen spiller en viktig rolle i å løse bærekraftsutfordringer. Ved å legge til rette for ombruk og materialgjenvinning av avfall bidrar vi til å redusere belastningen på miljøet. Samtidig er bransjen også knyttet til nasjonale og globale bærekraftsutfordringer, både direkte og indirekte. Disse utfordringene inkluderer klimautslipp knyttet til avfallshåndtering, uttak av råvarer for å produsere nye produkter, problemene med overproduksjon, og den utbredte praksisen med bruk og kast-forbruk, som bidrar til økt avfallsmengde og belastning på miljøet.³

Ifølge NHOs veileder for næringslivets bidrag til FNs bærekraftsmål, er det avgjørende å betrakte bærekraft som en integrert del av selskapets strategi og daglige drift for å lykkes i arbeidet med å oppnå bærekraftsmålene. Dette innebærer å ha et langsiktig perspektiv som tar hensyn til både økonomiske, sosiale, og miljømessige aspekter. Videre er aktiv deltakelse i partnerskap med relevante interessenter, inkludert andre selskaper og myndigheter, avgjørende.⁴

FIAS støtter og respekterer alle de 17 bærekraftsmålene, men har valgt ut fem mål som særlig relevant for sin virksomhet. Hentet fra FIAS sin policy for kvalitet, miljø og ansvarlig forretningspraksis er følgende mål fremhevet:

² fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal

³ avfallnorge.no/baerekraft

⁴ www.nho.no/publikasjoner/naringslivets-bidrag-til-fns-baerekraftsmaal



MÅL 8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

FIAS er en trygg, attraktiv og utviklende arbeidsplass. Alt arbeid i FIAS skal foregå uten skade på mennesker, materiell og miljø. Vi fremmer likestilling, mangfold og hindrer utstøting fra arbeidslivet. Våre interessenter skal møtes med åpenhet, dialog og involvering. Vi søker nye forretningsmuligheter som øker økonomisk, miljømessig og samfunnsmessig gevinst.



MÅL 11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN

Vi samarbeider med innbyggere, næringsliv og eiere for å kunne tilby bærekraftige løsninger som sikrer samfunnsmessig, miljømessig og økonomisk gevinst. Vi er omstillingsvillige og fleksible, og vi forvalter fellesskapets ressurser på best mulig måte.



MÅL 12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

Vi er motivert av samfunnsoppdraget vårt og er en pådriver for et sirkulært samfunn. Sammen med bevisste og motiverte ansatte, innbyggere, kunder og leverandører skal vi forbruke mindre og gjenvinne mer. FIAS bidrar til utnyttelse av ressurser i avfallet gjennom tilrettelegging for ombruk, gjennom utsortering og forberedelse til materialgjenvinning, og vi legger til rette for at restavfallsmengden reduseres.



MÅL 13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

Vi arbeider aktivt for en positiv miljøpåvirkning. Vi reduserer klimagassutslipp og energiforbruk gjennom effektiv ressursutnyttelse og krav til kvalitet og miljø ved kjøp av produkter og tjenester.



MÅL 17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

FIAS er en pådriver for samarbeid regionalt og nasjonalt. Vi skaper og medvirker til samarbeid med innbyggere, eiere, kommunene og bransjen. Vi er offensive og entusiastiske og jobber med kontinuerlig forbedring i alle våre prosesser.

Avfallshierarkiet

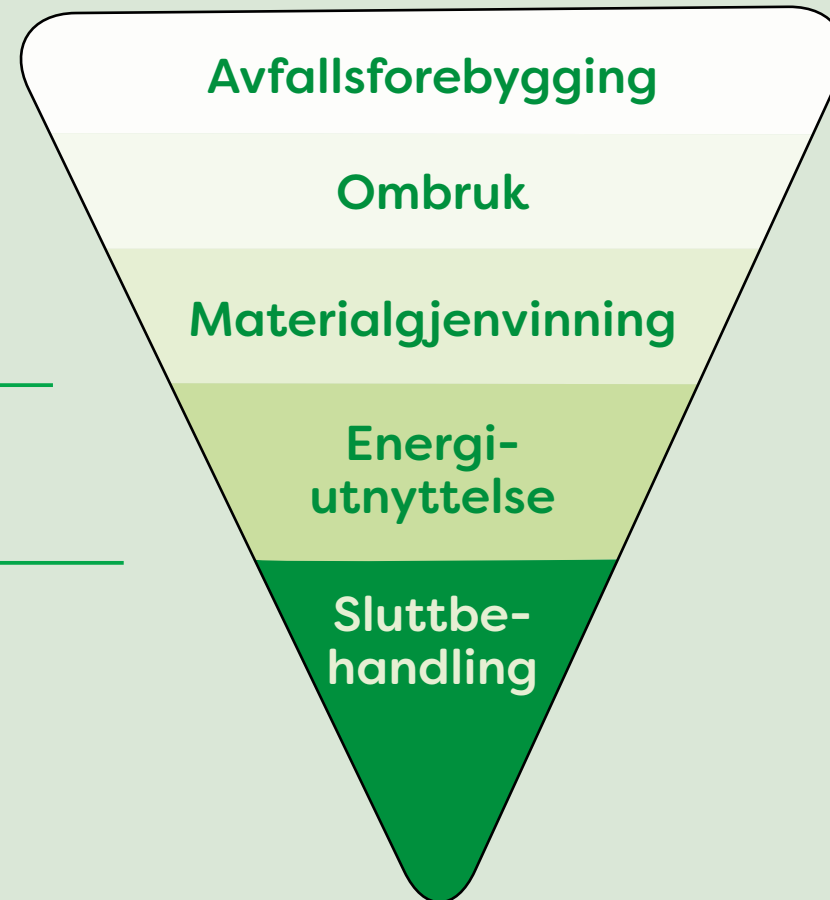
Hindre at avfallet oppstår

Bruke gjenstander om igjen

Bruke materialer fra avfall
til å lage nye produkter

Brenne med energiutnyttelse

Brenne uten energiutnyttelse
Legge på avfallsdeponi



Sirkulærøkonomi

Grunnet de store klimagassutslippene forbundet med produksjon av nye råvarer, spiller sirkulærøkonomien en vesentlig rolle i det grønne skiftet. Denne tilnærmingen er essensiell for å bevare kritiske ressurser og redusere miljøpåvirkningen knyttet til produksjon og forbruk. EU's Green Deal, som har som mål å gjøre Europa klimanøytralt innen 2050, stiller strengere krav som avfallsbransjen og kundene må forholde seg til. Tidligere ble avfallsbehandling betraktet som slutten på en lineær verdikjede, men dagens tilnærming ser avfallshåndtering som en integrert del av en sirkulær prosess, der målet er å levere verdifulle ressurser tilbake i kretsløpet, omtalt som sirkulær økonomi.⁵

En aktiv politikk for sirkulær økonomi styrker ikke bare miljøet, men også næringslivets konkurransekraft. EU har satt konkrete mål for materialgjenvinning og ombruk. Disse målene, sammen med de nasjonale og internasjonale retningslinjene for sirkulær økonomi, gir viktige føringer for avfallsbransjen.

I desember 2015 presenterte EU en handlingsplan for sirkulær økonomi. Handlingsplanen handler ikke bare om miljø og klima, men også det faktum at den globale konkurransen om ressurser tilspisser seg. Tilgangen til viktige råvarer er ikke ubegrenset, og man ser behovet for å effektivisere bruken av ressurser gjennom hele verdikjeden.

FIAS jobber daglig for å sikre at avfall håndteres riktig ved å legge til rette for ombruk, at materialer som ikke kan ombrukes går til gjenvinning, og

at viktige råvarer på nytt kan gå inn i produksjonen av nye produkter. Avfallet som er igjen etter all utsortering som er mulig med dagens ordning (restavfall), i fjernvarmeanlegg i Norge eller Sverige, og gjenvinnes til energi og varme. Energiutnyttelsen av restavfallet reduserer behovet for elektrisitet, olje og gass til oppvarming.

EUs rammedirektiv for avfall

Gjennom EUs rammedirektiv for avfall har Norge forpliktet seg til ambisiøse mål for å øke materialgjenvinning og fremme ombruk. Direktivet legger til rette for nasjonale tiltak for å håndtere avfall på en mer bærekraftig måte. Sentralt i avfallspolitikken står avfallshierarkiet, et begrep som beskriver prioriteringene i avfallshåndteringen.

Avfallshierarkiet illustrerer hvordan avfallshåndteringen bør prioriteres, med mål om å behandle mest mulig avfall så nær toppen av hierarkiet som mulig. Denne tilnærmingen er basert på avfallshierarkiet, som ble introdusert av EU i 2008 og gir retning for hvordan avfall skal håndteres basert på fem ulike trinn. Den minst foretrukne avfallshåndteringsalternativet er deponering, mens det mest gunstige er avfallsreduksjon gjennom å produsere mindre avfall.⁶

⁵ avfallnorge.no/eu/eus-gronne-giv

⁶ avfallnorge.no/om-bransjen

⁷ www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-45-20162017/id2558274

I mai 2018 vedtok EU en ny ”avfallspakke” som førte til vesentlige endringer i rammene for avfallspolitikken i Europa. Disse endringene er i tråd med EUs mål om å fremme en sirkulær økonomi, som Stortinget har forpliktet seg til å implementere nasjonalt. Sentralt i disse endringene er nye mål for materialgjenvinning⁸.

Nasjonale rammebetingelser

Norsk avfallspolitikk er lovfestet i forurensningsloven med tilhørende avfallsforskrift (2004). Stortingsmelding nr. 44 fra 1991-1992 legger strategier for norsk avfallspolitikk. Norges gjeldende avfallsstrategi fra 2013, «Fra avfall til ressurs», markerer et skifte i perspektivet fra å betrakte avfall som et problem til å anerkjenne det som en ressurs. Den legger også vekt på forebygging av avfall, spesielt rettet mot å redusere mengden matavfall.

Stortingsmelding nr. 45 fra 2016-2017, med tittelen «Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær

økonomi» videreførte prinsippene fra avfallsstrategien og fokuserer på å integrere avfallspolitikken i en sirkulær økonomi. Meldingen legger særlig vekt på avfallsforebygging, økt ombruk og materialgjenvinning. Videre inkluderer den også en plaststrategi rettet mot å bekjempe marin forurensning og spredning av mikroplast.

Juridiske rammebetingelser

Forurensningsloven og tilhørende forskrifter er sentrale i norsk avfallspolitikk og påvirker kommunenes avfallshåndtering. Loven krever at avfall skal behandles på en måte som minimerer skade og ulempe, med fokus på gjenvinning og ombruk i tråd med avfallshierarkiet.

Forurensningsloven regulerer kommunenes plikt til å samle inn husholdningsavfall og at all annen innsamling av husholdningsavfall krever tillatelse fra kommunen eller kommunens forvaltningsorgan. Avfallsgebyrer skal knyttes til eiendommer og faktureres etter selvkostprinsippet, hvor prinsippet om at

forurenseren betaler er sentralt, og det er viktig å skille mellom husholdningsavfall og næringsavfall.

Avfallsforskriften gir detaljerte regler for ulike avfallstyper. For eksempel fastsetter den at kommunene skal sørge for tilstrekkelig tilbud for mottak av elektrisk og elektronisk avfall.

Plikter og rettigheter til avfallsløsning og pålegg av gebyr må være hjemlet i lov eller forskrift. Kommunene har derfor vedtatt forskrift for innsamling av avfall (og slam), og i tillegg vedtatt instruks for avgrensning av enkelte vurderinger. Forskriftene er bl.a. tilgjengelig på FIAS sin hjemmeside. Renovasjonsforskriftene for Fjellregionen ble vedtatt i 2006. Hvert år fastsetter kommunestyrene gebyr for renovasjonstjenestene i et gebyrvedtak.

Lokale forhold/betingelser

Røros⁹, Stor- Elvdal¹⁰ og Engerdal¹¹ har egne klima- og energiplaner som gir noen konkrete målsettinger for avfallsområdet. I den regionale kommunedelplanen for

klima og energi for kommunene Folldal, Alvdal, Rendalen, Tynset, Tolga og Os det satt konkrete mål for kommunens arbeid med bl.a. biogass og biokull der FIAS er tiltenkt en sentral rolle¹².

Intern praksis og retningslinjer i FIAS

FIAS har siden 2022 utarbeidet årlig bærekraftsrapport. Rapporten skal gi en oversikt over FIAS sine aktiviteter knyttet til bærekraft, i samsvar med regulatoriske krav. FIAS sin tilnærming til bærekraft fokuserer på de tre områdene som inngår i begrepet; klima og miljø, sosiale forhold og forretningsetiske forhold. Rapporten skal supplere styrets årsberetning og tar utgangspunkt i gjeldende føringer, FNs bærekraftsmål, Verdenserklæringen om menneskerettigheter og den internasjonale arbeidsorganisasjonens (ILO) erklæring om grunnleggende prinsipper og rettigheter i arbeidslivet.

FIAS forplikter seg til å følge åpenhetsloven og har etablert systemer for å sikre etterlevelse av lovens krav. Siden loven trådte i kraft i juni 2022, har FIAS

kontinuerlig oppdatert og utarbeidet styringsdokumentasjon i samsvar med retningslinjene for ansvarlig næringsliv. Det er gjennomført aktsomhetsvurderinger for å identifisere områder med risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, både internt i virksomheten og i leverandørkjeden. Resultatene av disse vurderingene er tilgjengelige på FIAS sine hjemmesider.

FIAS har vært sertifisert iht. miljø- og kvalitetsstandardene NS-EN ISO 14001 og NS-EN ISO 9001 siden 2005. Sertifikatene er fornyet flere ganger, og er etter re-sertifisering i 2023 gyldig til 2026.

⁸ www.fias.no/om-fias/dokumenter-og-lenker

⁹ roros.kommune.no/natur-og-miljo/klima-og-miljo

¹⁰ www.stor-elvdal.kommune.no/tjenester/plan-bolig-og-eiendom/planer/kommunedelplan

¹¹ www.engerdal.kommune.no/tjenester/plan-bygg-og-eiendom/plan/kommunedelplaner-temeplaner

¹² os.kommune.no/natur-og-miljo/klima-miljo

Nasjonale målsettinger

for husholdningsavfall og husholdningslignende avfall fra næring.

MÅL INNEN 2025

55%

materialgjenvinning

MÅL INNEN 2030

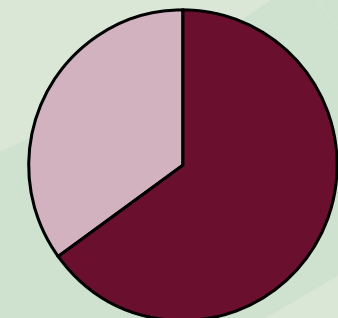
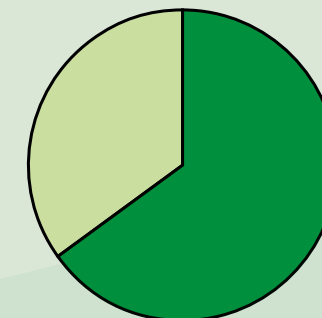
60%

materialgjenvinning

MÅL INNEN 2035

65%

materialgjenvinning



Metode

En strategi er en langsiktig plan for å nå mål. Det handler om å finne muligheter og trusler i omgivelsene, og koble disse sammen med de interne styrkene og svakhetene i virksomheten. FIAS er ikke et tradisjonelt kommersielt foretak med sterk markeds- og profittorientering, men primært et forvaltningsredskap for eierkommunene i aksjeselskapet for å ivareta kommunenes lovpålagte forpliktelser til bærekraftige renovasjonstjenester. Disse driftes innenfor et selvkostregelverk som bl.a. begrenser mulighetene for å bygge og akkumulere kapital i selskapet. FIAS har i tillegg en begrenset kommersiell virksomhet knyttet til næringsrenovasjon og avfallshåndtering med mere tradisjonell bunnlinjeorientering gjennom avdelingen FIAS Proff.

Rammer og prosess

En god strategi gir et tydelig rammeverk å styre etter. Det betyr å ha:

- God kjennskap til egne og konkurrenters styrker og svakheter
- God forståelse av hvem du er til for og ikke
- Tydelige mål med konkrete handlingspunkter
- En klar plan som er enkel å kommunisere og få med folk på

For å sikre at alle drar i samme retning, gjelder det å gjennomføre alle steg i strategiprosessen. Dette vil som regel innebære at en jobber i fire faser:

1. Skanne omgivelsene og analyserer styrker og svakheter
2. Selve strategiformuleringen
3. Omfatter implementeringen
4. Evaluering og kontroll

Felles for dem er at de skal tydeliggjøre et eller flere av de følgende punktene:

POSISJON: Hva danner rammene for virksomheten vår? Hvordan påvirker omgivelsene og utenforliggende faktorer virksomheten? Hvem konkurrerer vi mot, hvordan ligger vi an i forhold til dem? Hva er våre styrker, svakheter, muligheter og trusler?

VERDIER: Hvem er vi, og hva tror vi på?

MÅL: Hva ønsker vi å oppnå på kort og på lang sikt?

VISJON: Hva er ledestjerna vår og hvor er vi på vei?

MISJON: Hva er vår rolle og hvorfor driver vi med det vi gjør?

MULIGHETER: Hva skal til for å oppnå målet vårt?

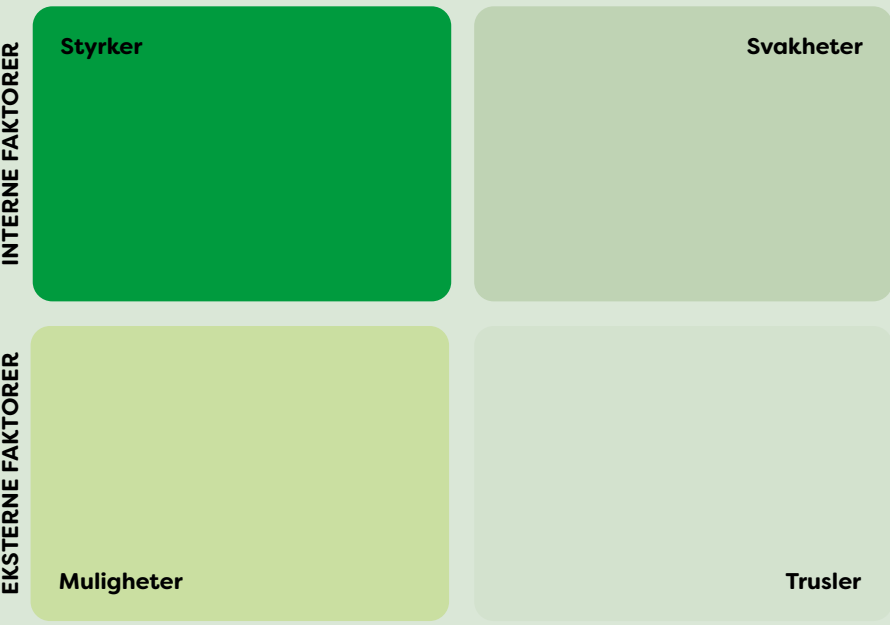
En effektiv og helhetlig strategi inneholder kartlegging av alt dette.



PESTEL



SWOT



Prosessverktøy

Eksterne forhold
Til å vurdere ytre faktorerers betydning for FIAS sin posisjon er det benyttet en PESTEL-analyse. Denne modellen hjelper til med å definere politiske, økonomiske, sosiale, teknologiske, miljømessige og lovmessige drivkrefter og hvordan de kan påvirke virksomheten og markedet. Gjennom modellen kan en få et makroperspektiv på en bedrifts eller industris omgivelser og miljø. Disse kreftene kan slå ut både på kort og lang sikt. Denne modellen er tilpasset FIAS sitt utfordringsbilde.

Interne forhold
Til å vurdere interne forhold er det benyttet en SWOT-analyse. Den gir en enkel kartlegging av virksomhetens nåsituasjon med interne styrker og svakheter, samt ytre muligheter og trusler. Dette åpner for en analyse av hvordan dra nytte av styrker og muligheter, og redusere trusler og svakheter.

Komparativ analyse
For å vurdere hvor FIAS står ift. bransje-norm og sammenlignbare selskaper i avfallsbransjen, er det nyttig å benytte en benchmarking for å få et bredere bilde av selskapets svakheter og styrker.

Benchmarking er sammenligning av produkter, arbeidsmåter eller lignende ut fra gitte kriterier eller standardverdier, særlig for å oppnå forbedringer.¹³

Verdibasert styring
Å etablere et sett med verdier i forbindelse med utarbeiding av en virksomhetsstrategi gir et styringsverktøy av mere intuitiv karakter. Hvis det blir utviklet og iverksatt i en bred og inkluderende prosess vil det være et godt styringsverktøy. Verdier er et slags mentalt operativsystem, som definerer hva vi oppfatter som rett og galt, moralsk og umoralsk, effektivt og ineffektivt og så videre. Det er som et mentalt kompass som styrer våre holdninger og

handlinger i hverdagen. Verdisettet vi opererer med er også et sosialt ordensverktøy som holder styr på oss når vi blir fristet til å ta snarveier eller slurve.

Det er i forbindelse med arbeidet med ny strategi etablert et verdiset for FIAS som bruker bokstavene i virksomhetsnavnet som utgangspunkt for valg av verdier som en ønsker skal prege selskapet. Dette er gjort for å forenkle implementering, kjennskap og gjenkjennelse både internt og eksternt. Disse verdiene skal prege kulturen i FIAS og ligge «under huden» hos alle ansatte, og slik være et operativt styringsverktøy i hverdagen.

¹³ Kilde: snl.no/benchmarking 10



Utfordringer og muligheter

Avfallsbransjen i Norge står overfor nye utfordringer i takt med skjerpede mål for bærekraft knyttet til klimautslipp, naturmangfold og ressurs- og arealbruk. For avfallsselskapene betyr dette stadig strengere krav til gjenvinning for flere avfallstyper, krav til omstilling til grønn energibruk og skjerpede krav til punktutslipp. Dette utfordrer FIAS sine kapasiteter og vil kreve samarbeid med andre aktører for å komme nye krav i møte.

FIAS har så langt løst dette med et samarbeid med avfallsselskapene i midt-norge. Selskapene har dannet en konstellasjon kalt SeSammen. Dette bransjesamarbeidet omfatter blant annet arbeid med konkrete løsninger for framtidens sorteringskrav (SESAM) ¹⁴ og samarbeid mellom faggrupper om kompetanseutvikling.

Politiske forhold

De politiske føringene som legges for avfallsbransjen er nært knyttet til implementering av EØS-regelverk på avfallsområdet for kommuner og næringsliv. Lovverk speiler derfor det politiske søke-lyset på bærekraft både nasjonalt og internasjonalt, der en ønsker å påvirke forbrukeradferden.

Avfallsforskriften gir blant annet bestemmelser om utsortering av enkelte avfallstyper samt produsentansvar for emballasje.¹⁵ I tillegg har den innførte co2-avgiften betydning for kostnad ved forbrenning av restavfall. Fremtidig krav til vektbaserte belønningssystemer knyttet til restavfall vil i tillegg kunne påvirke forbrukeradferden.

Forurensingsloven gir økte krav til å forebygge negativ miljøpåvirkning fra våre anlegg.

Eierkommunenes føringer og rammebetingelser

Kommunene som er aksjeeiere i FIAS AS har gjennom aksjonæravtalen tydeliggjort de forvaltningsoppgavene FIAS skal løse for eierkommunene. § 1 i aksjonæravtalen tydeliggjør dette:

«..selskapet er etablert for å ivareta aksjonærenes operative oppgaver innen renovasjon, avfallshåndtering og avfallsbehandling. Selskapet kan påta seg andre nærliggende oppgaver for en eller flere av aksjonærene». Aksjonæravtalen åpner for at FIAS kan ta på seg oppgaver for aksjonærene utover oppgaver knyttet til renovasjon.

Med bakgrunn iblant annet den felles klima- og energiplanen som seks av eierkommunene i Nord-Østerdal har utarbeidet¹⁶, kan FIAS i større grad bli benyttet som et redskap for grønn omstilling for eierkommunene framover, der FIAS tar andre roller enn de som er knyttet til renovasjon og avfallshåndtering. Dette vil kunne kreve kapital og investeringer som FIAS ikke er rigget for å møte med dagens selskapsmodell. Størstedelen av FIAS sin virksomhet er knyttet til innsamling og behandling av husholdningsavfall, hvor prissetting av tjenestene er basert på selvkostregelverket i kommuneloven. Det gir begrensende muligheter for å bygge egenkapital i selskapet. En utvidet opp-gaveportefølje for selskapet vil også kunne begrenses av tilgang på kompetanse og arbeidskraft.

¹⁴ Eierskap i Sesam Ressurs: FIAS eier 6,7% av Sesam Ressurs med 6 andre avfallsselskap i midt-Norge, der formålet er å etablere et etter-sorteringsanlegg for restavfall for å nå de nasjonale utsorteringskravene. Eierskap i Ecopro: FIAS eier 3,35% av Ecopro sammen med andre avfallsselskaper i SeSammen.

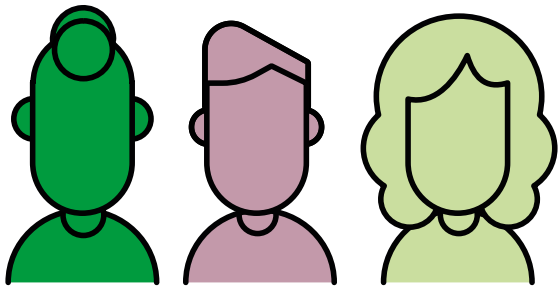
¹⁵ lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-01-930

¹⁶ www.tynset.kommune.no/_f/p1/i676471f5-c7ad-434a-9f9a-88fa662d6d38/klima-og-energiplan-2023-vedtattpdf-220323.pdf

Forbrukertrender og holdninger

De økte utfordringene knyttet til klima og bærekraft påvirker holdningene til folk flest i retning økt bevissthet rundt eget forbruk og ombruk, selv om det også trigger motstand i form av bl.a. klimaskepsis i deler av samfunnet. En strammere privatøkonomi påvirker dette bildet gjennom sterkere søkelys på å redusere levekostnadene. Dette gir lavere forbruk og reduserte avfallsmengder. Dette vil kunne øke forventningene til FIAS om effektive og tilgjengelige tjenester. Eventuell innføring av et vektbasert gebyrsystem for restavfall vil være prisfølsomt i en situasjon med trangere privatøkonomi, der avfall kan ende opp utenfor de etablerte mottaksordningene om gebyret settes for høyt.

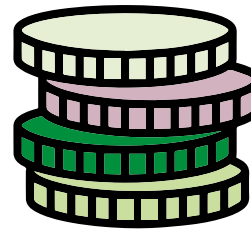
Den demografiske utviklingen i Fjellregionen med en stadig aldrende befolkning og befolkningsnedgang vil kunne endre forventningene til hvordan FIAS organiserer sine tjenester. Man kan se for seg at FIAS må tilrettelegge for mer behovstilpassede løsninger for sine innbyggere.



Økonomi

Både nasjonalt og lokalt blir kampen om arbeidskraft krevende for både næringsliv og offentlig sektor. FIAS og Fjellregionen har en ekstra rekrutteringsutfordring med en stadig eldre befolkning i nesten alle kommuner. For FIAS blir det derfor enda viktigere å ta godt vare på de ansatte en har, og samtidig være attraktiv nok til å få nye søkere.

Den økonomiske handlefriheten til FIAS er redusert med stigende lånerente og generell kostnadsvekst, samtidig som behovet for investeringer, arbeidskraft og kompetanse øker i takt med nye og strengere krav til gjenvinning.¹⁷ Betydelige rentekostnader og en høy lånegrad, spesielt med hyppige investeringer skaper utfordringer med å nedbetale lånene i takt med påkrevde nye investeringer. Både økonomisk og kompetansemessig er det derfor utfordrende for et middels stort renovasjonsselskap som FIAS å finansiere og drifte stadig mere komplekse krav til gjenvinning og sortering. Dette gjelder eksempelvis nye krav til sortering av plast og kommende krav til gjenvinning av tekstiler. Disse utfordringene kan i mange tilfeller løses gjennom forpliktende samarbeid med andre avfallsselskaper. FIAS samarbeider allerede med andre renovasjonsselskaper om biogassanlegget til Ecopro i Verdal, som tar imot matavfall fra store deler av Midt-Norge. Sesam Ressurs AS, et samarbeid mellom 7 avfallsselskaper i Midt-Norge inkludert FIAS, planlegger å bygge et ettersorteringsanlegg for restavfall husholdninger og bedrifter i Midt-Norge, for å møte fremtidas krav.



Økonomi handler også om hvordan forbrukernes adferd påvirkes av økonomiske incentiver innenfor avfallssektoren. I tillegg bør de sosiale effektene tillegges vekt ved utformingene av gebyrene. Disse skal både sikre ønsket adferd mht. sortering og levering av avfall og samtidig hensynta sosiale forskjeller som gir alle innbyggere økonomisk rådighet til å sortere. Økte gebyrer øker ikke nødvendigvis motivasjonen til forbrukerne, men forventningene øker.

De siste årene er det oppstått en betydelig utfordring ved forsikring av avfallsanlegg, som følge av høy brannrisiko. Lett antennelig materiale som batterier og farlig avfall, gir hyppige branntilløp. Dette medfører betydelige økonomiske konsekvenser, blant annet økte forsikringspremier og krav til sikkerhetstiltak.

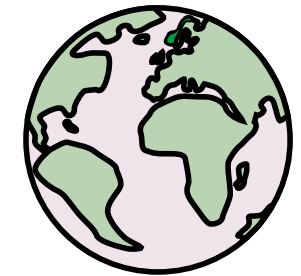
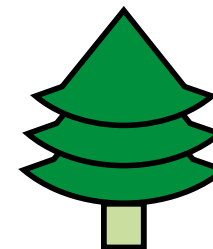
For å møte disse utfordringene må FIAS fokusere på brannforebyggende tiltak på våre anlegg, og gjennom samarbeid med bransjen sikre god informasjon til kunder og innbyggere om brannrisiko.

Digitalisering

Digitalisering preger også avfallsbransjen. Datasikkerhet, digital samhandling, effektivisering og automatisering vil prege årene som kommer. Datainnsamling er i dag utfordrende og ressurskrevende, og det er behov for skreddersydde løsninger og innovasjon for bransjen. Det er et stort potensial for automatisering av prosesser og oppgaver, og samarbeid om digitale løsninger er kostnadseffektivt og gir konkurransefortrinn og sikkerhet. Samarbeids- og delingskulturen mellom avfallsselskapene i Midt-Norge legger godt til rette for å lykkes med økt digitalisering i FIAS.

Klima og miljø

Strengere miljøkrav påvirker FIAS sin virksomhet. Særlig kravene om å kontrollere utslipp og iverksette tiltak strammer seg til. Arealbruk og punktutslipp har høyt fokus og går i retning av en mer restriktiv holdning til bruk av arealer og å ta i bruk nye. Den dårlige miljøstatusen i Oslofjorden får konsekvenser langs alle vannveier med utløp i Oslofjorden. For FIAS vil dette bety strengere krav til sikring mot avrenning fra avfallsdeponier og strengere krav for å hindre avrenning fra både hovedanlegget på Eid og gjenvinningsstasjonene.



Transport er den mest omfattende delen av FIAS sin virksomhet. Her forventes det store endringer i årene som kommer med krav om at også tunge kjøretøy skal over på fornybar energi i tråd med målene i Paris-avtalen for ikke-kvotepliktig sektor. Grønt landtransportprogram, som er et forpliktende offentlig-privat samarbeid for å realisere det grønne skiftet i den landbaserte næringstransporten, viser at ambisjonene for næringslivet er å omstille kjøretøyparken til minst 80 % andel biogass eller batterielektrisk innen 2030 og at 100 % av nybilsalget i veitransportsektoren skal være fossilfrie kjøretøyer¹⁸. Fortrinnsvis elektrisitet, biogass og hydrogen på lengre sikt. Dette vil gi betydelige investeringsbehov for FIAS, som det er viktig å forberede eierkommunen på selv om en slik omstilling kan bli smurt med statlige støtteordninger.

¹⁷ Overskuddet fra FIAS Proff bidrar til å styrke egenkapitalen i FIAS. Det har ikke blitt utbetalt utbytte fra FIAS, men i 2016 besluttet eierkommunene at 10% av årlig overskudd fra FIAS Proff settes av til et fond for gode miljøtiltak i Fjellregionen.

¹⁸ Det grønne skiftet for logistikk- og transportbransjen (C) NHO Logistikk og Transport 2023.

Interne faktorer

SWOT-analyse

Styrker

FIAS har en rekke interne styrker som gir grunnlag for å møte utfordringer og utnytte mulighetene. Solid kompetanse og organisasjonsstruktur gir selskapet evne til å håndtere komplekse oppgaver og utfordringer. Et godt omdømme og høy tillit blant eierkommunene og innbyggerne bidrar til et positivt samarbeidsklima og støtte til virksomheten. FIAS har et velfungerende driftsapparat, inkludert moderne anleggsmaskiner og gjenvinningsstasjoner, som sikrer effektiv drift og leveranse av tjenester. Motiverte ansatte og ledelse bidrar til et positivt arbeidsmiljø og øker selskapets evne til å tiltrekke og beholde kvalifisert personale. Selskapets åpenhet og utviklingsfokuserte ledelse skaper stabilitet og tillit, og gir grunnlag for kontinuerlig forbedring og innovasjon.

Svakheter

Samtidig møter FIAS også interne utfordringer som krever oppmerksomhet og handling. En høy gjennomsnittsalder blant ansatte kan føre til utfordringer med rekruttering og tap av kompetanse. Mangel på digital kompetanse kan begrense selskapets evne til å dra nytte av digitale verktøy og løsninger. Organisasjonens spredning av ansatte og anlegg skaper en fragmentert struktur

som kan gjøre det utfordrende å bygge et sterkt og samlet team. Manglende ressurser til å drive nødvendig utvikling og omstilling kan hemme selskapets evne til å tilpasse seg endrede behov og krav i markedet.

Muligheter

FIAS har også interne muligheter som kan utnyttes til å styrke virksomheten og oppnå vekst på lang sikt. Det gode omdømmet gir muligheter for positivt samarbeid med eierkommunene og innbyggerne, som kan bidra til økt støtte og engasjement rundt selskapets mål og strategier. Digitalisering og samarbeid om teknologiske løsninger gir muligheter for effektivisering av arbeidsprosesser og tjenesteleveranse. Interne svakheter kan også sees som muligheter for forbedring og utvikling, og gir grunnlag for interne endringsprosesser og kompetansehevingstiltak. Selskapets attraktivitet som arbeidsgiver kan bidra til å tiltrekke og beholde kompetent personale, spesielt gjennom målrettede rekrutterings- og opplæringsprogrammer.

Trusler

FIAS står imidlertid også overfor interne trusler som kan påvirke selskapets evne til å nå sine mål og opprettholde sin posisjon i markedet. Økende politiske krav krever betydelige økonomiske investeringer, noe

som kan begrense selskapets handlefrihet og evne til å tilpasse seg endringer i markedet. Lovverksendringer og press på økonomien kan også utfordre FIAS sin evne til å tilpasse seg nye krav og opprettholde konkurransedyktighet.

Reduksjon i antall returpunkter og innføring av selvbetjeningsløsninger kan true selskapets omdømme og servicekvalitet, spesielt hvis det oppfattes som mindre tilgjengelig eller service for lokalsamfunnet.

Tilgang på nødvendig kompetanse og arbeidskraft kan bli en utfordring i konkurransen om å beholde dyktige medarbeidere og tiltrekke nye ansatte. Demografiske endringer og en aldrende arbeidsstyrke kan føre til utfordringer med å opprettholde nødvendig kompetanse og erfaring i organisasjonen.

Lovverksendringer kan gi pålagte kostnader som kan utfordre selskapets økonomiske bæreevne. Konkurransen innen næringsrenovasjon kan også true selskapets markedsposisjon og inntektsstrømmer. Endringer i samfunnsforholdninger kan potensielt true kundens oppfatning av selskapet og dets tjenester, spesielt hvis det er færre møteplasser med kunden.

Styrker

- Kompetanse
- Godt omdømme
- Moderne anlegg

Svakheter

- Høy gjennomsnittsalder
- Digital kompetanse

- Positivt omdømme
- Digitalisering
- Forbedringstiltak

Muligheter

- Økte politiske krav
- Endrede tjenester
- Økonomiske begrensninger
- Rekruttering

Trusler

Våre **verdier** og **visjon**

Avfallsbransjen i Norge står overfor nye utfordringer som krever stadig strengere krav til gjenvinning og omstilling til grønn energi. Samtidig påvirkes bransjen av politiske forhold, lovverk og forbrukertrender som legger viktige føringer for avfallshåndtering. Økonomisk handlefrihet er begrenset av økte kostnader og behov for investeringer, mens digitalisering og samarbeid kan effektivisere

bransjen. Klima- og miljøkrav påvirker virksomheten, samtidig som interne faktorer som styrker, svakheter, muligheter og trusler krever grundig analyse og strategisk handling for å kunne adresseres effektivt.

Strategien viser retningen for FIAS, og skal sikre at selskapet holder rett kurs med tanke på endrende rammebetingelser, mål, visjon og verdier.

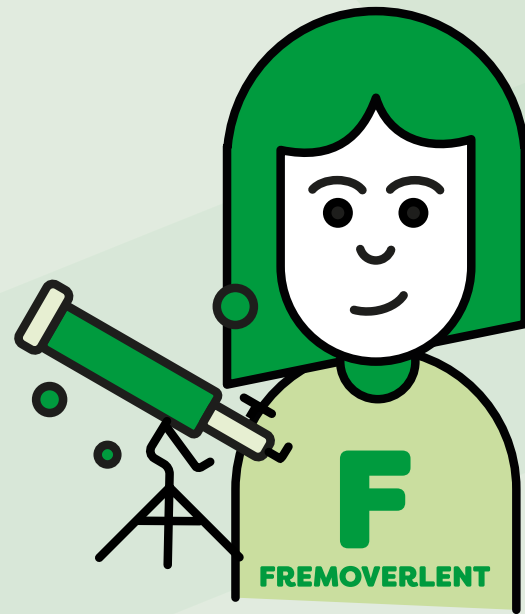
Vi skaper **verdier** for **framtida**



Misjonen vår

Sammen med innbyggere og kunder jobber vi for å oppnå en bærekraftig fremtid, der avfall er en verdifull ressurs.

Våre verdier



Fremoverlent

- Offensiv og entusiastisk
- Omstillingsvillig og fleksibel
- Jobber med forbedring



Inkluderende

- Motiverer, engasjerer og utvikler hverandre
- Fremmer likestilling, mangfold og hindrer utstøting fra arbeidslivet
- Er lyttende og i dialog med innbyggere og kunder



Ansvarlig

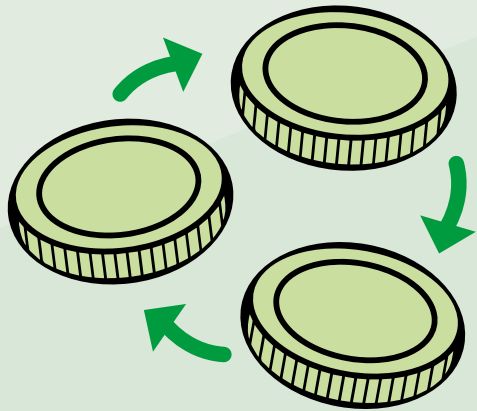
- Forvalter fellesskapets ressurser på best mulig måte
- Har anstendige, trygge og sikre arbeidsforhold
- Motivert av samfunnsansvaret vårt
- Arbeider aktivt for en positiv miljøpåvirkning



Samarbeidende

- Pådriver for samarbeid regionalt og nasjonalt
- Utvikler samarbeidet med innbyggere, næring og eierkommunene
- I FIAS drar vi lasset sammen

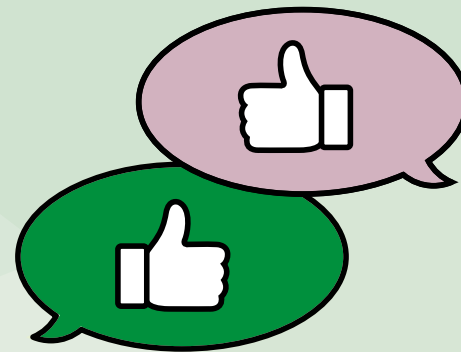
Våre ambisjoner



Vi skal være en vesentlig bidragsyter i overgangen til sirkulær økonomi

Vi skal øke utnyttelsen av ressursene i avfallet

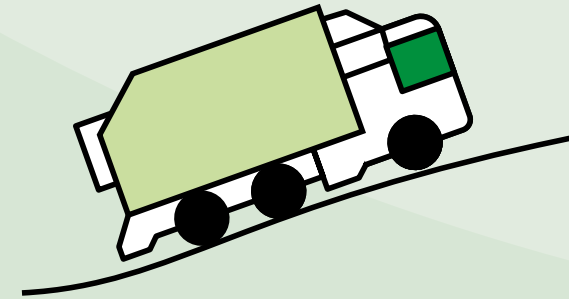
Vi skal redusere restavfallsmengden gjennom å utvikle bedre løsninger



Vi skal tilby bærekraftige løsninger for kunder og abonnenter

Vi skal søke nye forretningsmuligheter som øker økonomisk, miljø- og samfunnsmessig gevinst

Vi skal utvikle flere måter å samarbeide med innbyggere, næringsliv og eiere

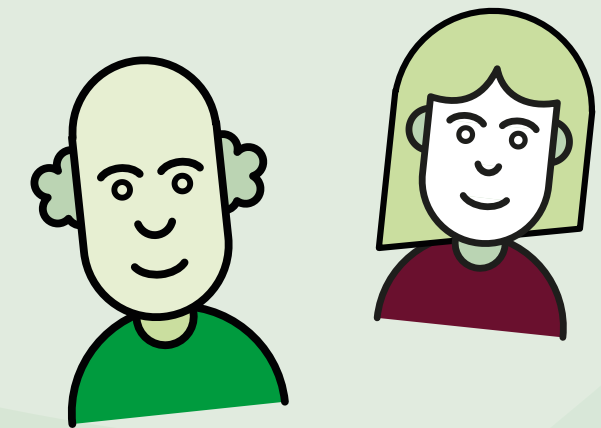


Vi skal redusere klimagassutslipp og energiforbruk

Vi skal øke driftseffektiviteten

Vi skal redusere strømforbruket på våre anlegg

Vi skal ta i bruk nullutslippskjøretøy



Vi skal være en trygg, attraktiv og utviklende arbeidsplass

Alt arbeid i FIAS skal foregå uten skade på mennesker, materiell og miljø

Vi skal sikre rekruttering gjennom blant annet økte stillingsandeler

Vi skal bedre kjønnsbalansen og øke mangfoldet

FIAS sin strategi

til 2030

Et offentlig dokument som definerer våre verdier, gir FIAS en tydelig retning, og avklarer ambisjoner og fokusområder.

Målstyring

1–5 år

- Et internt dokument som operasjonaliserer strategien
- Definerer nøkkelindikatorer og målepunkter

Handlingsplaner

1/2–1 år

- Interne planer med prioriterte tiltak og tidsfrister
- Tiltakene skal føre til at vi sikrer framdrift, når våre mål og etterlever strategien

